



Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 47 Volume: 9 Issue: 47

Aralık 2016 December 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM İNANÇLARI *
PRIMARY TEACHER TRAINEES' BELIEFS ABOUT EDUCATION

Berat DEMİRTAŞ**
Gülşah BATDAL KARADUMAN***

Öz

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenleri adaylarının eğitim inançlarının hangi eğitim felsefesine daha yakın olduğunu görmektir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında İstanbul Üniversitesi'nde öğrenim gören 150 Sınıf Eğitimi öğrencisi oluşturmaktadır. Ayrıca araştırma genel tarama türünde olup betimsel bir çalışmadır. Araştırmada, çalışmacıların hazırladığı "Kişisel Bilgi Formu" ve Yılmaz, Altunkurt ve Çokluk (2011) tarafından geliştirilen "Eğitim İnançları Ölçeği" uygulanmıştır. Çalışma 5'li likert modelde 40 madde olup; Daimici, Esasici, İlerlemeci, Yeniden Kurmacı ve Varoluşçu Eğitim Felsefelerini içeren beş alt boyuttan oluşmaktadır. Çalışmanın verilerine göre oluşturulan analizler doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenliği, Felsefe, Eğitim İnançları.

Abstract

This study aims to see what philosophy of education suits best for the primary teacher trainees' beliefs about education. Sample of the study is made up of 150 primary teacher trainees who study at Istanbul University in 2015-2016 academic year. What is more, the study includes a general review and is a descriptive study. In the study, "Personal Information Form" which is prepared by the researchers and "Educational Beliefs Scale" which was created by Yılmaz, Altunkurt and Çokluk (2011) were applied. The study has 40 items in 5-scale Likert type, and 5 sub-dimensions as the philosophies of Perennialism, Essentialism, Progressivism, Reconstructionism and Existentialism.. Some suggestions have been provided in accordance with the results of the data of this study.

Keywords: Primary Teaching, Philosophy, Educational Beliefs.

GİRİŞ

İnsanlığın ilk zamanlarından beri değişmeyen ve kendini koruyan önemli olgulardan biri de düşündürmektir. Heraklitos'un "Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir." tanımına benzeyen bu olgu sayesinde insanlar felsefe yaparak kendilerini geliştirmişlerdir. Duman (2008)'e göre felsefe; bir kavram ile araştırma yapan bireyin, kendine özgü stilleri ile bağımsız, analizci, eleştirel düşüncelerle yeni dünyaları keşfetmesidir. Felsefe insanın olduğu her alanda kendini göstermektedir. Bu nedenle felsefesi olmayan bir eğitim de düşünülemez. Ancak eğitimin felsefeyle hangi açıdan ilişkisi olduğuna dair çeşitli tartışmalar mevcuttur. Bazı araştırmacılar eğitim felsefesini, felsefenin bir dalı olarak görürken bazıları sadece eğitimin sorunlarının ortaya çıktığı, eğitimin dalı olarak görülmektedir (Ergün, 2009). Ertürk (1988) eğitim felsefesini süreç ve ürün kavramları etrafında iki farklı şekilde açıklamıştır; ürün olarak, eğitim farklılıkları tanımlamada ve uygulamaları değerlendirmede temel alınan değerler bütünü ve sayıtlar sistemi; süreç olarak ise, bu değerler ve sayıtların eleştirel bir biçimde sürekli incelenerek eğitimde bütüne ulaşma uğraşdır.

Doğanay'a (2011) göre eğitim felsefesi toplumda eğitimin rolü ile ilgili temel sorulara yanıt arar. Eğitim felsefeleri, eğitimin yapı taşlarını düzenlediği ve belirlediği için büyük önem arz etmektedir. Bu önem sadece sistemsel anlamda değil aynı zamanda öğretmen ve öğrenciler için de geçerlidir. Gutek (1997) öğretmenlerin çeşitli eğitim felsefelerini tanımları gerektiğini, bunun müfredat programlarını ve metodolojilerle felsefi görüşlerin ilişkilerini anlamada çok yararlı olacağını ayrıca eğitim felsefesinin, öğretmenleri eğitime ilişkin düşünceleri konusunda uyarıcı olacağını söylemektedir. Bayraktar (1999) bir eğitim felsefesi üretmeyen toplum ve kültürlerin, bağımsız bir eğitim pratiğini yakalayamayacaklarını söylemiştir. Şimşek (2014) etkili ve verimli bir öğretimin, öğretmenin öğrenciye nasıl öğreneceğini, nasıl hatırlayacağını ve kendisini nasıl güdüleyeceğini öğretmesinden geçtiğini söylemiştir. Burada devreye eğitim felsefeleri girer ve öğretmenin öğrenciye yaklaşımını belirlerler.

TDK (2016)'ya göre inanç; bir düşünceye gönülden bağlı bulunma, bir şeyi güvenle doğru sayma tutumu olarak tanımlanmıştır. Buna göre eğitim inançlarını, bireylerin eğitime bakış açıları ve eğitimi algılayış biçimleri olarak tanımlayabiliriz. Araştırmacıların bir kısmı eğitim inançlarının bütünleşerek eğitim felsefelerini oluşturduğunu bir kısmı ise eğitim felsefelerinin eğitim inançlarını oluşturduğunu

* Bu makale, 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu (11-14 Mayıs 2016)'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Öğretmen, Şanlıurfa Ertuğrulgazi İlkokulu, beratdemmm@gmail.com

*** Yrd.Doç.Dr., İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, gulsah@istanbul.edu.tr

söylemektedirler. Eğitim felsefesinin eğitsel inançları düzenlemek ve birleştirmek gibi bir işlevi vardır (Brauner ve Burns, 1982; Akt. Beytekin ve Kadı, 2015). Altinkurt ve diğerleri (2012) göre öğretmenlerin eğitim inançlarının sınıftaki uygulamalarını belirlediğini söylemektedirler. Bu nedenle öğretmen adaylarının eğitim inançlarının belirlenmesi onların hangi yöntemleri kullanarak öğretim yapacaklarını ve hangi felsefeyi benimsediklerini ortaya çıkaracaktır.

Altinkurt, Yılmaz ve Oğuz (2011) tarafından geliştirilen Eğitim İnançları Ölçeği'nde konu edilen felsefi inançları şu şekilde özetleyebiliriz;

Yeniden Kurmacılık

Yeniden kurmacılık, ilerlemeci görüşün bir devamı olup, son gelişen akımlardan biridir. Akımın dayandığı felsefe yaratıcılıktır. Bu akımın dayandığı temel görüşlere göre eğitimin hedefi, toplumu yeniden düzenlemek ve toplumda gerçek demokrasiyi yerleştirmektir (Çelik, 2006). *Yeniden kurmacılığa* göre öğretmen, değişim ve reformun temsilcisi, araştırma yöneticisidir (Yayla, 2010). Bu anlayışa göre eğitim, çağın kültürel krizini aşmak için okulu ve toplumu yeniden inşa etmektir ve bu amacı gerçekleştirmek için okul, bilimsel bilgilerin ışığı altında batı uygarlığının temel değerlerini yeniden yorumlamalıdır (Sönmez, 2005). Ayrıca yeniden kurmacılık felsefesinde öğrenci, eğitim-öğretim sürecine aktif olarak katılıp bu sürecin merkezindedir.

Daimicilik

Realist eğitim felsefesine yön veren felsefi yaklaşım daimicilik ve esasiciliktir. Varolan her şeyin gerçek olduğunu asıl olanın maddede varlığını sürdürdüğünü ortaya koyan Aristotelesin fikirleri çerçevesinde şekillenmiştir (Duman, 2008). Onlara göre eğitim, evrensel nitelikteki belirli gerçeklere dayanmalıdır (Altinkurt ve diğerleri 2012). Daimicilere göre insan akli, ahlaki ve ruhi bir oluşumdur. Eğitimin amacı da bu doğanın gerçekleştirilmesi, daha iyi bir hale getirilmesidir. Okullar da bu gelişimi yerine getirmekle görevlidir, daimici Hutchins'e göre; eğitim öğretime yöneliktir. Öğretim bilgiye yöneliktir. Bilgi gerçek/doğrudur. Gerçek doğru her yerde aynıdır. Bu sebeple eğitim de her yerde aynı olmalıdır (Tuncel, 2004).

Esasicilik

Realizm ve idealizme dayanan esasiciliğe göre eğitim, insanlığın mirası olan bilgi ve beceriye dayandırılmalıdır. Doğuştan hiçbir bilgiye sahip değildir. Eğitim hedefleri; başat kültürel değerleri kişiye kazandırma, değişim ve çatışmayı önleme, topluma uyumu sağlamadır. Eğitim durumu, ezberleme, tekrarlama, gözleme dayanır. Bu görüşü savunanlar sınama durumunun ezberleme ve tekrarlama ile gerçekleşeceğine inanırlar. (Kaygısız, 1997). Bu anlayışa göre eğitimin esas hedefi var olan bilginin gelecek nesillere aktarılmasıyla ilgili insanlar yetiştirmektir (Ergün, 2009).

İlerlemecilik

İlerlemecilik öğrenci merkezli eğilimdeyken, bunun yanında toplumun gereksinimlerinin de vurgulanması gerektiği ifade edilmiştir (İlgaz, Bülbül ve Çuhadar, 2013). İlerlemecilik kendi kendine düşünmeyi öğrenmelerinde bireylere yardım etmek üzerine büyük önem verir. Bu şekilde bağımsız öğrenme gerçekleşir, baskıcı görüşler tarafından fikirlerin kontrol edilmesi engellenir. Yapılan şeylerle ilgili düşünerek öğrenilir. İlerlemeci felsefenin temelini oluşturan üç fikir ortaya çıkar: deneyim teorisi, demokrasi kavramı, bilimsel metod. Bütün eğitim deneyimleri tarafından gerçekleşir. Bu deneyimler çocukta problemlere karşı farkındalık ve çevresine meydan okuma duygusu geliştirir (Tuncel, 2004).

Varoluşçuluk

Varoluşçulukta merkezde "birey" vardır. Bu felsefi anlayışta "bireyin bu dünyada yeri ve anlamı nedir?" sorusu önemli bir yer edinmektedir. Çünkü bu felsefi yaklaşımda insanın varoluşu, kendini gerçekleştirme ya da gerçekleştirememesi üzerine vurgu vardır. Yeniliğin gücü olarak çocuğun değerli bir varlık olması itibarıyla boşa harcanmaması gerektiği, her yetişkinin ve çocuğun bu anlamda sorumlu olduğu düşünülebilir. Öğretmenin işlevi, çocuğun ruhundaki değerli madeni açığa çıkararak ve onu değersiz şeylerden kurtararak ona ikinci bir doğum sağlamaktır. Bu yeniden uyanışı sağlamayı başarmak ise insan ilişkilerinin yarattığı güvene bağlıdır (Duman, 2008). Estetik ve toplumsal derslerin içeriğe alındığı bu akım, eğitim ortamını, sokratik tartışma ve yaratıcı etkinliklerde bulunmaya dayandırmak ister. (Kaygısız, 1997).

Problem Durumu

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının araştırılmasının amaçlandığı bu çalışmanın problem cümlesini: "Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları nasıldır?" sorusu oluşturmaktadır.

Alt Problemler

- 1) Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterir mi?
- 2) Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir mi?
- 3) Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları öğretmenlik bölümünü üniversite tercih sırasına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

- 4) Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının incelendiği bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkiye belirlemek ve neden-sonuç ile ilgili ipuçları elde etmek amacıyla yapılmaktadır (Karasar, 1998; Can 2014).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören sınıf öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır. Evren ulaşılabilir olduğu için tüm evrene ulaşılmaya çalışılmış ve 150 sınıf öğretmenine ulaşılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Altinkurt, Yılmaz ve Oğuz (2011) tarafından geliştirilen Eğitim İnançları Ölçeği kullanılmıştır. Eğitim İnançları Ölçeği, 40 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlara bakıldığında ise; ilerlemecilik, varoluşçu eğitim, yeniden kurmacılık, daimicilik ve esasicilik boyutlarını görmekteyiz. Ölçek 5'li likert tipte olup, maddeler: "1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Orta Derecede Katılmıyorum, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum" aralığında puanlandırılmaktadır. Ölçekte bir toplam puan elde edilmemekle birlikte, bir alt boyuttan alınan puan katılımcının o felsefeye ait inancını yansıtmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa puanları 0.70-0.91 aralığında değişmektedir. Bu çalışma için tekrarlanan Cronbach Alpha sonuçlarına göre puanlar 0.65-0.88 aralığında değişmektedir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizleri "SPSS Statistics 17.0" istatistik programında gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel analizlerde aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Yapılan normallik testleri sonucunda alt faktörlerin tamamının normal olmadığı ortaya çıkmış ve non-parametrik istatistik yöntemlerinden Mann-Whitney-U ve Kruskal-Wallis testleri uygulanmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan adayların frekans tablosu Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Çalışmaya katılan adayların değişkenlere göre frekans tablosu

		N	%
Cinsiyet	Erkek	30	20
	Kadın	120	80
Sınıf	1.Sınıf	41	27.3
	2.Sınıf	34	22.7
	3.Sınıf	47	31.3
	4.Sınıf	28	18.7
	1-5 Arası	107	71.3
Tercih Sırası	5-10 Arası	25	16.7
	10-15 Arası	6	4
	15 ve Sonrası	12	8
	Düz Lise	38	25.3
Mezun Olduğu Lise Türü	Anadolu lisesi	53	35.3
	Anadolu Öğretmen Lisesi	49	32.7
	Diğer	10	6.7

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları nasıldır?

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarına ilişkin alt faktörler için hesaplanan standart sapma ve aritmetik ortalama değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Eğitim İnançlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

	N	Min.	Max.	\bar{x}	SD
Varoluşçuluk	150	7	35	30.45	4.94
Yeniden Kurmacılık	150	7	35	26.01	4.45
Daimicilik	150	8	40	29.5	5.07
Esasicilik	150	5	25	12.98	3.91
İlerlemecilik	150	13	65	54.61	8.84

Tablo 2. İncelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının; varoluşçuluk alt boyutundan aldıkları ortalama puanın 30.45, standart sapmanın 4.94 olduğunu, yeniden kurmacılık alt boyutundan aldıkları ortalama puanın 26.01, standart sapmanın 4.45 olduğunu, daimicilik alt boyutundan aldıkları ortalama puanın 29.5, standart sapmanın 5.07 olduğunu, esasicilik alt boyutundan aldıkları ortalama puanın 12.98, standart sapmanın 3.91 olduğunu, ilerlemecilik alt boyutundan aldıkları ortalama puanın 54.61, standart sapmanın 8.84 olduğunu görmekteyiz. Buna göre her alt boyutta farklı sayıda soru olduğu için her alt boyutu ayrı ayrı incelememiz gerekmektedir. Varoluşçuluk alt boyutunda alınabilecek puanların aralığı "7-35" tir. Buna göre sınıf öğretmeni adaylarının varoluşçuluk alt boyutundan alınabilecek puanların ortalamasının (21) üstünde (30.45) puan aldıkları için varoluşçu felsefeye inandıklarını söyleyebiliriz. Yeniden kurmacılık alt boyutunda

alınabilecek puanların aralığı "7-35"tir. Buna göre sınıf öğretmeni adaylarının yeniden kurmacılık alt boyutundan alınabilecek puanların ortalamasının (21) üstünde (26.01) puan aldıkları için yeniden kurmacılık felsefesine inandıklarını söyleyebiliriz. Daimicilik alt boyutundan alınabilecek puanların aralığı "8-40"tır. Buna göre sınıf öğretmeni adaylarının daimicilik alt boyutundan alınabilecek puanların ortalamasının (24) üstünde (29.5) puan aldıkları için daimicilik felsefesine inandıklarını söyleyebiliriz. Esasicilik alt boyutundan alınabilecek puanların aralığı "5-25"tir. Buna göre sınıf öğretmeni adaylarının esasicilik alt boyutundan alınabilecek puanların ortalamasının (15) altında (12.98) puan aldıkları için esasicilik felsefesine inanmadıklarını söyleyebiliriz. İlerlemecilik alt boyutundan alınabilecek puanların aralığı "13-65"tir. Buna göre sınıf öğretmeni adaylarının ilerlemecilik alt boyutunun ortalamasının (39) üstünde (54.61) puan aldıkları için ilerlemecilik felsefesine inandıklarını söyleyebiliriz.

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterir mi?

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterip göstermediklerini belirlemek için yapılan Mann Whitney-U testinin analiz sonuçları Tablo 3.'de verilmiştir.

Tablo 3: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Eğitim İnançlarının Anlamlı Fark Gösterip Göstermediğine İlişkin Tablo

	Cinsiyet	N	S.O.	S.T.	U	P
Varoluşçuluk	Kadın	120	79.69	9562.5	1297.5	.017
	Erkek	30	58.75	1762.5		
Yeniden Kurmacılık	Kadın	120	77.01	9241.5	1618.5	.392
	Erkek	30	69.45	2083.5		
Daimicilik	Kadın	120	75.68	9081	1779	.921
	Erkek	30	74.8	2244		
Esasicilik	Kadın	120	70.38	8445	1185	.004
	Erkek	30	96	2880		
İlerlemecilik	Kadın	120	80.4	9648.5	1511.5	.006
	Erkek	30	55.88	1676.5		

120 kadın 30 erkekten oluşan 150 kişilik bir grupta, sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan Mann Whitney-U testinin sonuçlarına göre; varoluşçuluk (p=0.017, U=1297.5), ilerlemecilik (p=0.006, U=1511.5) ve esasicilik (p=0.004, U=1185) alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmüştür (p<0.05). Yeniden kurmacılık (p=0.392, U=1618.5) ve daimicilik (p=0.921, U=1779) alt boyutlarına bakıldığında ise anlamlı farklılık görülmediği ortaya çıkmıştır (p>0.05).

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir mi?

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının sınıf düzeyine göre anlamlı fark gösterip göstermediklerini belirlemek için yapılan Kruskal Wallis testinin analiz sonuçları Tablo 4.'te verilmiştir.

Tablo 4: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Eğitim İnançlarının Anlamlı Fark Gösterip Göstermediğine İlişkin Tablo

	Sınıf Düzeyi	N	S.O.	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Varoluşçuluk	1.Sınıf	41	57.71	3	12.714	.005	1-2 1-3
	2.Sınıf	34	79.26				
	3.Sınıf	47	90.04				
	4.Sınıf	28	72.57				
Yeniden Kurmacılık	1.Sınıf	41	73.5	3	4.575	.206	
	2.Sınıf	34	68.71				
	3.Sınıf	47	86.31				
	4.Sınıf	28	68.54				
Daimicilik	1.Sınıf	41	74.3	3	5.106	.164	
	2.Sınıf	34	83.29				
	3.Sınıf	47	19.99				
	4.Sınıf	28	60.25				
Esasicilik	1.Sınıf	41	89.57	3	14.804	.002	1-3
	2.Sınıf	34	81.31				
	3.Sınıf	47	56.05				
	4.Sınıf	28	80.48				
İlerlemecilik	1.Sınıf	41	69.44	3	5.243	.155	
	2.Sınıf	34	75.91				
	3.Sınıf	47	86.44				
	4.Sınıf	28	69.91				

41; birinci sınıf, 34; ikinci sınıf, 47;üçüncü sınıf, 28; dördüncü sınıf öğrencisinden oluşan 150 kişilik bir grupta sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı fark gösterip göstermediğine ilişkin yapılan Kruskal Wallis testi sonucu; ilerlemecilik (p=0.155, X²=5.243), daimicilik (p=0.164, X²=5.106) veyeniden kurmacılık (p=0.206, X²=4.575) alt faktörlerinde anlamlı fark görülmemiştir

($p>0.05$). Esasicilik ($p=0.002$, $X^2=14.804$) ve varoluşçuluk ($p=0.005$, $X^2=12.714$) felsefelerine bakıldığında ise anlamlı fark görüldüğü ortaya çıkmıştır ($p<0.05$).

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları öğretmenlik bölümünü üniversite tercih sırasına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının öğretmenlik bölümünün üniversite tercih sırasına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediklerini belirlemek için yapılan Kruskall Wallis testinin sonuçları Tablo 5.'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Bölümünün Üniversite Tercih Sırası Değişkenine Göre Eğitim İnançlarının Anlamlı Fark Gösterip Göstermediğine İlişkin Tablo

	Tercih Sırası	N	S.O.	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Varoluşçuluk	1-5 Arası	107	79.14	3	6.79	.079	
	5-10 Arası	25	77.72				
	10-15 Arası	6	47.75				
	15 ve Sonrası	12	52.29				
Yeniden Kurmacılık	1-5 Arası	107	77.16	3	3.84	.280	
	5-10 Arası	25	79.44				
	10-15 Arası	6	44.25				
	15 ve Sonrası	12	68.13				
Daimicilik	1-5 Arası	107	77.93	3	2.53	.469	
	5-10 Arası	25	64.34				
	10-15 Arası	6	66.08				
	15 ve Sonrası	12	81.79				
Esasicilik	1-5 Arası	107	78.32	3	5.9	.116	
	5-10 Arası	25	56.84				
	10-15 Arası	6	83.5				
	15 ve Sonrası	12	85.21				
İlerlemecilik	1-5 Arası	107	77.01	3	3.2	.362	
	5-10 Arası	25	79.38				
	10-15 Arası	6	47.5				
	15 ve Sonrası	12	67.92				

107; 1-5 arası, 25; 5-10 arası, 6; 10-15 arası ve 12; 15 ve sonrası sıralamalarla öğretmenlik bölümünü tercih eden 150 kişilik bir grupta sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının tercih sırası değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan Kruskall Wallis testi sonucu: varoluşçuluk ($p=0.079$, $X^2=6.79$), yeniden kurmacılık ($p=0.280$, $X^2=3.84$), daimicilik ($p=0.469$, $X^2=2.53$), esasicilik ($p=0.116$, $X^2=5.9$) ve ilerlemecilik ($p=0.362$, $X^2=3.2$) alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.005$).

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançları mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılık gösterip göstermediklerini belirlemek için yapılan Kruskall Wallis testinin sonuçları Tablo 6.'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Lise Türü Değişkenine Göre Eğitim İnançlarının Anlamlı Fark Gösterip Göstermediğine İlişkin Tablo

	Mezun Olunan Lise Türü	N	S.O.	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Varoluşçuluk	Düz Lise	38	69.55	3	6.62	.085	
	Anadolu Lisesi	53	84.6				
	Anadolu Öğretmen Lisesi	49	75.5				
	Diğer	10	52.3				
Yeniden Kurmacılık	Düz Lise	38	74.8	3	2.49	.477	
	Anadolu Lisesi	53	82.33				
	Anadolu Öğretmen Lisesi	49	68.84				
	Diğer	10	74.6				
Daimicilik	Düz Lise	38	75	3	.20	.978	
	Anadolu Lisesi	53	73.78				
	Anadolu Öğretmen Lisesi	49	77.48				
	Diğer	10	76.8				
Esasicilik	Düz Lise	38	74.58	3	1.26	.738	
	Anadolu Lisesi	53	74.4				
	Anadolu Öğretmen Lisesi	49	74.38				
	Diğer	10	90.35				
İlerlemecilik	Düz Lise	38	73.72	3	5.38	.146	
	Anadolu Lisesi	53	84.25				
	Anadolu Öğretmen Lisesi	49	72.14				
	Diğer	10	52.3				

38; düz lise, 53; Anadolu lisesi, 49; Anadolu öğretmen lisesi ve 10 diğer lise mezunlarının oluşturduğu 150 kişilik bir grupta sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının mezun olunan lise türü

değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan Kruskal Wallis testi sonucu: varoluşçuluk ($p=0.085$, $X^2=6.623$), yeniden kurmacılık ($p=0.477$, $X^2=2.49$), daimicilik ($p=0.978$, $X^2=0.20$), esasicilik ($p=0.738$, $X^2=1.26$) ve ilerlemecilik ($p=0.146$, $X^2=5.38$) alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.005$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada Altinkurt, Yılmaz ve Oğuz (2011) tarafından geliştirilen Eğitim İnançları Ölçeği kullanılmıştır. Buna göre ölçek öğretmen adaylarını 5 farklı felsefeye göre (ilerlemecilik, varoluşçu eğitim, yeniden kurmacılık, daimicilik ve esasicilik) değerlendirmektedir. Yapılan analizler sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının esasicilik anlayışını benimsemediklerini ilerlemecilik, varoluşçu eğitim, yeniden kurmacılık ve daimicilik anlayışlarını benimsedikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuç Altinkurt, Yılmaz ve Oğuz'un (2012) yaptıkları çalışma ile paralellik göstermiştir. Soru sayıları farklı olduğundan dolayı her alt boyut için yapılan alınan puanların yüzde hesaplaması sonucu, sınıf öğretmeni adaylarının en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sıralamasıyla; varoluşçu eğitim, ilerlemecilik, yeniden kurmacılık, daimicilik ve esasicilik anlayışlarına inandıklarını söyleyebiliriz. Bu sonuç Altinkurt, Yılmaz ve Oğuz (2012) , Ilgaz, Bülbül ve Çuhadar (2013) ve Koçak, Ulusoy ve Önen'in yaptıkları çalışma ile paralellik göstermektedir. Aynı zamanda Biçer, Er ve Özel (2013) yaptıkları çalışmada en çok tercih edilen eğitim felsefesinin ilerlemecilik, en az tercih edilenin ise esasicilik olduğunu belirtmiştir, Çağırğan Gülten ve Batdal Karaduman'ın (2012) çalışması da bunu destekler niteliktedir. Ancak Tekin ve Üstün'ün (2008) çalışmasına göre en az benimsenen eğitim felsefeleri varoluşçuluk ve idealizm felsefeleridir. Gutek (1997) ve Bayraklı'ya (1999) göre varoluşçu eğitimin merkezinde öğrenci bulunmaktadır. Bu nedenle varoluşçu eğitim felsefesinin en üst sırada bulunması bu anlayışın modern eğitim sistemlerine uygunluğu doğrultusunda sınıf öğretmeni adayları için olumlu bir sonuç olarak nitelendirilebilir. En az benimsenmiş olan esasicilik anlayışına bakılacak olursa, Yağcı (1998)'e göre öğretmen merkezli ve ezberci anlayışı ön plana çıkarması dolayısıyla en az benimsenmesi sınıf öğretmeni adayları için olumlu bir sonuç olarak nitelendirilebilir.

Değişkenlere bakıldığında ise öncelikle cinsiyet değişkeninde; alınan puanların ortalamasına bakıldığında kadın sınıf öğretmeni adaylarının en çok ilerlemecilik anlayışını benimsediğini, erkek sınıf öğretmeni adaylarının ise en çok esasicilik anlayışını benimsedikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca kadın adayların varoluşçuluk, yeniden kurmacılık ve daimicilik anlayışlarında erkek adaylardan daha yüksek puan aldıkları, erkek adayların ise esasicilik ve ilerlemecilik anlayışlarında kadın adaylardan daha yüksek puan aldıkları belirlenmiştir. Biçer, Er ve Özel'in (2013) yaptıkları çalışmada ise kadın öğretmen adayların ilerlemecilik, yeniden kurmacılık ve esasicilik anlayışlarında, erkek adayların daimicilik ve varoluşçuluk anlayışlarında daha yüksek puan aldıkları ortaya çıkmıştır. Çağırğan Gülten ve Batdal Karaduman'ın (2010) benzer çalışmalarında ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir sonuca rastlanmamıştır. Anlamlı farklılığın belirlenmesi için yapılan Mann Whitney-U testinin sonuçlarına göre ise esasicilik ve ilerlemecilik felsefelerinde anlamlı fark görülmüş diğer felsefelerde ise anlamlı farklılık görülmemiştir.

Sınıf değişkenine gelindiğinde; birinci sınıf, sınıf öğretmeni adaylarının en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sıralamasıyla; esasicilik, daimicilik, yeniden kurmacılık, ilerlemecilik ve varoluşçuluk şeklinde sıralanmıştır. İkinci sınıf, sınıf öğretmeni adaylarının en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sıralamasıyla; daimicilik, esasicilik, varoluşçuluk, ilerlemecilik ve yeniden kurmacılık şeklinde sıralanmıştır. Üçüncü sınıf, sınıf öğretmeni adaylarının en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sıralamasıyla; varoluşçuluk, ilerlemecilik, yeniden kurmacılık, esasicilik ve daimicilik şeklinde sıralanmıştır. Dördüncü sınıf, sınıf öğretmeni adaylarının en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sıralamasıyla; esasicilik, varoluşçuluk, ilerlemecilik, yeniden kurmacılık ve daimicilik şeklinde sıralanmıştır. Bu sıralamalara göre sınıf öğretmeni adaylarını iki grup şeklinde inceleyebiliriz. Aldıkları puanlara göre bu grupları sıralarsak, ilk grubumuz birinci sınıf ve ikinci sınıf, sınıf öğretmeni adayları, diğer grubumuz ise üçüncü sınıf ve dördüncü sınıf, sınıf öğretmeni adaylarıdır. Birinci sınıf ve ikinci sınıf, sınıf öğretmeni adaylarının en çok inandıkları ilk iki felsefe daimicilik ve esasiciliktir. Buna göre geleneksel olarak nitelendirebileceğimiz, öğretmeni merkezine alan ve ezberci eğitimi savunan bu iki felsefe ilk grup tarafından benimsenmiştir. Buna neden olarak bu öğrencilerin üniversiteye yeni başlamaları dolayısıyla ülkemizin eğitim sisteminin temelini oluşturan yapılandırmacılık felsefesini yeterince benimseyemediklerini, aldıkları pedagojik derslerin azlığı ve mesleği tam olarak kavrayamamaları söylenebilir. Biçer, Er ve Özel'in (2013) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının üniversitenin ilk yıllarında daimicilik felsefesini benimserken son yıla geldikçe bu felsefeye olan inancın giderek azaldığını belirtmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında yaptığımız araştırma ile paralel bir sonuca ulaştıklarını görmekteyiz. Yapılan analiz sonucunda sınıf değişkeninin sınıf öğretmeni adaylarının eğitim felsefesi inançlarında anlamlı farklılık oluşturdu görülmüştür. Buna göre varoluşçuluk felsefesinde birinci sınıflar ile ikinci sınıflar arasında ve birinci sınıflar

ve üçüncü sınıflar arasında anlamlı fark oluşmuştur. Esasicilik felsefesinde ise birinci sınıflar ve üçüncü sınıflar arasında anlamlı fark oluşturmuştur.

Öğretmenlik bölümünü üniversite tercih sırası değişkenine bakıldığında; öğretmenlik bölümünü 1-5 arası sıraya koyan adayların en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sırasıyla; varoluşçuluk, esasicilik, daimicilik, yeniden kurmacılık ve ilerlemecilik şeklinde sıralanmışlardır. Öğretmenlik bölümünü 5-10 arası sıraya koyan adayların en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sırasıyla; yeniden kurmacılık, ilerlemecilik, varoluşçuluk, daimicilik ve esasicilik şeklinde sıralanmışlardır. Öğretmenlik bölümünü 10-15 arası sıraya koyan adayların en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sırasıyla; esasicilik, daimicilik, varoluşçuluk, yeniden kurmacılık, ilerlemecilik ve varoluşçuluk şeklinde sıralanmışlardır. Öğretmenlik bölümünü 15 ve daha sonraki sıralara koyan adayların en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sırasıyla; esasicilik, daimicilik, yeniden kurmacılık, ilerlemecilik ve varoluşçuluk şeklinde sıralanmışlardır. Yapılan analizler sonucunda üniversite tercih sırasının anlamlı farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir.

Son olarak mezun olunan lise türü değişkenine bakıldığında; düz liseden mezun sınıf öğretmeni adaylarının en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sırasıyla; daimicilik, yeniden kurmacılık, esasicilik, ilerlemecilik ve varoluşçuluk şeklinde sıralanmışlardır. Anadolu lisesinden mezun sınıf öğretmeni adaylarının en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru sırasıyla; varoluşçuluk, ilerlemecilik, yeniden kurmacılık, esasicilik ve daimicilik şeklinde sıralanmışlardır. Anadolu öğretmen lisesi mezunu sınıf öğretmeni adaylarının en çok inandıklarından en az inandıklarına doğru; esasicilik, daimicilik, yeniden kurmacılık, varoluşçuluk ve ilerlemecilik şeklinde sıralanmışlardır. Yapılan analizler sonucu mezun olunan lise türü değişkeninin anlamlı farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir.

ÖNERİLER

Öğretmen adaylarının eğitim inançlarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada bazı sonuçlara ulaşılmıştır ve bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler yapılmıştır:

- 1) Öğretmen adaylarının eğitimi mevcut ilgili alanlarının eğitim öğretim programı doğrultusunda hazırlanmalıdır.
- 2) Öğretmen adaylarına mevcut eğitim felsefesi lisans hayatının ilk yıllarından itibaren fark ettirilmeye başlanmalıdır.
- 3) Eğitim Felsefesi derslerinin içeriği felsefeleri ezberletmekten ziyade öğretmen adaylarının eleştirel düşünme becerilerini arttırmaya yönelik olmalıdır.

KAYNAKÇA

- ALTINKURT, Yahya, YILMAZ, Kürşad, ve AYTUNGA, Oğuz (2012). "İlköğretim ve Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Eğitim İnançları", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2).
- Bayraklı, Bayraktar (1999). *Mukayeseli Eğitim Felsefesi Sistemleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı Yayınları.
- BEYTEKİN, Osman Ferda ve KADI, Ayşegül (2015). "Öğretmen Adaylarının Eğitim İnançları ve Değerleri Üzerine bir Çalışma", *International Journal of Social Science*. 31, 327-341.
- BIÇER, Baykal, ER, Hafize ve ÖZEL, Aykut (2013). "Öğretmen Adaylarının Epistemolojik İnançları ve Eğitim-Öğretim Faaliyetlerine İlişkin Benimsedikleri Eğitim Felsefeleri Arasındaki İlişki", *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(3), 229-242.
- CAN, Abdullah (2014). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- ÇAĞIRGAN GÜLTEN, Dilek ve BATDAL KARADUMAN, Gülşah (2012). "The Evaluation on the Prospective Primary Teachers' Philosophical Preferences about Educational Process", *US-China Education Review*. 2 (3), 345-351, ISSN 1548-6613.
- ÇAĞIRGAN GÜLTEN, Dilek ve BATDAL KARADUMAN, Gülşah (2010). "İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Eğitim Süreci Hakkındaki Felsefi Tercihleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *International Conference on New Trends in Education and Their Implications Bildiri Kitabı*. Antalya, ISBN: 978 605 364 104 9, 338-343.
- ÇELİK, Fethi (2006). "Türk Eğitim Sisteminde Hedefler ve Hedef Belirlemede Yeni Yönelimler", *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(11), 1-15.
- DOĞANAY, Ahmet (2011). "Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitiminin Öğretmen Adaylarının Felsefi Bakış Açlarına Etkisi", *Eğitim ve Bilim*, 36(161).
- DUMAN, Bilal (2008). "Öğrencilerin Benimsedikleri Eğitim Felsefeleriyle Kullanıldıkları Öğrenme Strateji Ve Öğrenme Stillерinin Karşılaştırılması", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1).
- ERGÜN, Mustafa (2009). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Pegem Akademi.
- ERTÜRK, Selehattin (1988). "Türkiye'de Eğitim Felsefesi Sorunu", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3, 11-16.
- GÜTEK, Gutek, Lee (1997). *Eğitime Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar*. Ankara: Ütopya Yayınları.
- ILGAZ, Gökhan, BÜLBÜL, Tuncer ve ÇUHADAR, Cem (2013). "Öğretmen Adaylarının Eğitim İnançları ile Öz-Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- KARASAR, Niyazi (1998). *Bilimsel Araştırma Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KAYGISIZ, İbrahim (1997). "Eğitim Felsefesi ve Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temelleri" *Eğitim ve Yaşam*, 8, 5-15.
- KOÇAK, Canan, ULUSOY, F. Merve ve ÖNEN, Ayşem Seda. (2012). "Öğretmen Adaylarının Kimlik İşlevlerinin ve Eğitim İnançlarının İncelenmesi", *X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, 27-30.
- SÖNMEZ, Veysel (2005). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- ŞİMŞEK, İrfan. (2014). "Developing Decision Support System To Determine Learning Styles", *İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11,47-54.

TDK (2016). Türkçe Büyük Sözlük. Erişim Tarihi: Haziran 12, 2016. Online:
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.575d69b1a68525.94815301
TEKİN, Seher ve ÜSTÜN, Ahmet (2008). "Amasya Eğitim Fakültesi Öğretmen Adaylarının Eğitim Süreci Hakkındaki Felsefi Tercihlerinin Tespiti", *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 145-158.
YAĞCI, Esed. (1998). Demokrasi ve Eğitim. *Eğitim ve Bilim*, 22(107).
YAYLA, Ahmet (2010). Eğitimin Felsefi Temelleri. *Eğitim bilimine giriş*. (Edt: H. B. Memduhoğlu & K. Yılmaz). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
YILMAZ, Kürşad, ALTINKURT, Yahya ve ÇOKLUK, Ömay (2011). "Eğitim İnançları Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 335-350.